

SZAKIRODALOM.

A képviselőház könyvtárának katalogusa 1866—1893.
Budapest, Pesti-Könyvnyomda-Részvény-Társaság. 1893. 8r. CLII+884 l.

A magyar parlament könyvtára együtt született az alkotmányos érával. Nem mintha a pozsonyi diéta követői, vagy ezt megelőzőleg országos rendjeink az irodalomnak ily közvetlen használatát nélkülözhetnék volna; de mert rendszeres országgyűlések nem tartottak, vagy, a mi szintén nem volt szokatlan, az országgyűlések helye is a körülmények szerint változott, lehetett oka annak, hogy legalább is számottevő könyvtár az országgyűlés rendelkezésére nem állott. Mert, hogy az országgyűlés naplói, jegyzőkönyvei és iratai, valamint a törvények, kellett hogy rendelkezésre álljanak, azt kétségtelennek tartom. Miből önként következik, hogy parlamentünk könyvtárának alapját ezek képezték vagy legalább is ezek vehették meg.

Tulajdonképeni parlamenti könyvtárról azonban csak az alkotmány helyreállítása óta lehet szó. A képviselőház 1866-ban 1000 forinttal kezdte meg a könyvvásárlást, s 1868-ban ment formális határozatba a képviselőházi könyvtár felállítása. Huszonöt év alatt e könyvtár elég szépen fejlődött. Ma kötetei száma 29,390; mely tárgyak szerint következőképen oszlik meg: Törvények, rendeletek, döntvények és parlamenti nyomtatványok 8781 kötet; jog- és államtudományi lexikonok és gyűjteményes művek 609 kötet; politika, jogbölcsélet, jogtörténet és jogtudománytörténet 411 kötet; magánjog, polgári törvénykezés, kereskedelmi jog, váltójog és eljárás 1225 kötet; büntetőjog és eljárás 515 kötet; közjog és közigazgatás 2790 kötet; nemzetközi jog 305 kötet; államgazdaság és pénzügy 2918 kötet. Egyetemes történet 1592 kötet; magyar történet 1585 kötet és külföldi történet 2014 kötet. Földrajz és statisztika 1359 kötet. Könyvészet 216 kötet; szótárak és általános tartalmú lexikonok 314 kötet. Irodalom 1501 kötet. Folyóiratok 3255 kötet.

Ennek a könyvtárnak katalogusát adja kezünkbe Küffer Béla könyvtárnok egy 55 ívnyi vaskos kötetben, mely a közel-

mult hetekben került könyvpiacra. A katalogust terjedelmes előszó nyitja meg, melyben a szerkesztő a sablonos eljárástól eltérve szellemes és jellemző vonásokban mutatja be a könyvtárt, úgy is mint fegyvertárt az eszmék harcában, úgy is mint a jog- és államtudomány irodalmi termékeinek szorgosan és szakszerűen egybeállított gazdag gyűjteményét, melynek jegyzéke egyuttal ez irodalom repertóriumát foglalja magában. És valóban, ha végig lapozzuk ezt a vaskos kötetet, mely a jog- és államtudomány minden ágát legkisebb részletességében tárja elénk, és biztos kézzel vezet bennünket annak minden fázisán keresztül, nem vonhatjuk meg elismerésünket kartársunktól, ki a könyvtári rendszereknek eddigelé nálunk szokatlan talaján működött az előtte lebegő czél elérésére. Tudjuk azt, hogy eddigelé nyomtatásban megjelent könyvtári katalogusaink nagy részt vagy betűrendesek vagy systematikusak. E rendszerrel szakított dr. Küffer Béla, midőn ezek helyébe a gyakorlatnak inkább megfelelő tárgyi katalogust állította. Megvallom őszintén, hogy részemről szívesebben látom, ha a tárgykatalogust az enciklopedikus rendszer keretében dolgozza fel, mint melylyel szorosabban függ össze, semminthogy ezt a systematikus rendszerben olvastotta fel. De a mit katalogusában nyújt, így is föltétlenül megérdemli elismerésünket. Rendszerének használhatóságát emeli a tudományszakoknak nagy részletessége. Benne minden tárgy megtalálja kijelölt helyét. Ki ezt a nagy részletességet talán tehernek tartja, elég utalnom Darmstadt híres könyvtárnokára, ki rendszerében 30,000 alszakot állított fel és terjedelmes két-kötetes művében szépen meg is indokolja. Ezzel ugyan nem azt akarom mondani, hogy minden áron részletességre törekedjünk, mert ennek is van határa és megvan az ára. Mert ily elemekre bontott könyvtár folytatása sok nehezséggel van összekötve és egész embert kíván. Bizton hiszem azonban, hogy szerkesztőjének szakavatottsága jövőre is biztosítja a rendet, melyet most e katalogusában elméleti és gyakorlati tudásával oly fényesen oldott meg.

Maga a katalogus két részből áll: egy betűrendes névmutatóból és a tulajdonképeni tárgyi katalogusból. A betűrendes katalogus e szerint az indexet képezi. Ha a képviselőház jelenlegi katalogusát a megelőző években kiadott jegyzékekkel egybevetjük, akkor ez összehasonlításból nemcsak a jelenlegi könyvtárnok fényes szak-képzettsége tűnik elénk, hanem maga a katalogus is magasan emelkedik ki elődei közül. A képviselőház könyvtárának első katalogusa 1876-ban jelent meg. Ebben a könyvek osztályozása alakok szerint történt, valószínűleg a felállításra való tekintettel. A katalogus e formája szerencsétlen kísérletnél egyébnek nem nevezhető. Jóval örvendetesebb haladást mutat az 1880-ban megjelent könyvjegyzék, mert benne a könyvek már szakszerint sorol-

tatnak fel. Az 1886-ki kiadás pedig, melyben az egyes tudomány-szakok már részletesebben vannak feldolgozva, a rendes katalogusok mértékére emelkedik. A jelen 1893-ki kiadás, mely az összes eddigi anyagot öleli fel, a szakok részletessége és tárgyi beosztásánál fogva a legmesszebb menő igényeket kielégíti.

Azon sajátos viszonynál fogva, melyben e könyvtár annak speciális használatával szemben áll, rendszere a külföldi parlamenti könyvtárakkal azonos magaslatra emelkedik, sőt némelyeket, mint a bécsi és párisit, fölül is mulja. A bécsi Reichsrath címjegyzéke: *Katalog der Bibliothek des Reichsrathes*, szakszerint van egybeállítva. A francia *Bibliothèque de la Chambre des Deputés* évenként adja ki betűrendes katalogusát. A német birodalmi gyűlés katalogusa: *Katalog der Bibliothek des Deutschen Reichstages*, a tudományos szakrendszer valódi mintája, melyhez beosztásra képviselőházunk könyvtárának katalogusa legközelebb áll, a washingtoni kongresszus katalogusa: *Catalogue of the Library of congress washington*, betűrendes katalogust ad, de már tárgyi mutatóval, tehát fordított alakban leginkább hasonlít a miénkhez.

Szívesen üdvözljük a szerkesztőt bátor kezdeményezéseért a bibliografia terén, és egyszersmind elismerésünkkal adózunk a képviselőháznak is, mely a jog- és államtudományi irodalom e becses jegyzékének illetően szakavatott közzétételéhez nem csak a hozzá alkalmas erőt találta meg, de a katalogus díszes kiadására a költséget sem kímélte.

Kudora Károly.

Szegedi Gergely Énekes Könyve 1569-ből. *Szilády Áron tanulmányával Sz. Gergelyről s énekes könyvéről. Budapest, 1893. kiadja a M. Tud. Akadémia. 4r. 4+224+XVI. 1.*

Folyóiratunk múlt évi kötetének *Magyar Könyvesház* című rovatában van közölve annak a régi magyar énekes könyvnek címmása, melyet jeles bibliografusunk, Hellebrant Árpád, a M. Tud. Akadémia könyvtári tisztje, 1892-ben a horoszlói városi könyvtárban fedezett fel. Hellebrant felfedezése különös irodalomtörténeti jelentőséggel bírt, mert a hazai protestantizmus első korszakának zoltáros könyvei, a régi magyar költészet e becses emlékei nagyon hézagosan jutottak el hozzánk. A legrégebb énekes könyv Gálszécsi Istváné 1536-ból, csak néhány lapnyi töredékben ismeretes. A mik ezt követték: Székely István 1538-iki krakkai, Kálmáncsehi S. Márton ismeretlen helyen s időben kiadott, és Huszár Gál 1560-iki debreczeni zoltáros könyveinek csak emléke maradt fel korunkig. Az 1562-ki váradi énekes könyv után, melyet szintén Hellebrant fedezett fel a wolffenbütteli könyvtárban, Szegedi Gergely énekes könyve a legelső, mely egész teljességében maradt reánk. Az érdekes emlék három évvel fiatalabb ugyan a váradi énekes könyvnél,